

26 de gener de 2025, Dia Mundial de l'Educació Ambiental

Educació ambiental per a la transició ecològica

El 26 de gener se celebra des de 1975, el **Dia Mundial de l'Educació Ambiental** per donar a conèixer el paper fonamental de l'educació ambiental com a eina per provocar un canvi d'actituds i hàbits de vida i conscienciar i sensibilitzar la societat sobre les conseqüències del canvi climàtic i l'obsolescència del nostre model socioeconòmic actual.

En l'actual situació d'emergència climàtica i ambiental, l'educació ambiental ens ofereix una oportunitat d'informar i formar les persones per aconseguir un canvi de producció —i sobretot de consum— per avançar en la sostenibilitat i l'equilibri entre les necessitats humanes i les necessitats del planeta.

Catalunya és un territori especialment vulnerable a les conseqüències de la crisi climàtica i ambiental per la nostra situació geogràfica i característiques socioeconòmiques. Els impactes del canvi climàtic que ja estem patint en forma de danes i inundacions o onades de calor i incendis forestals, aniran en augment i provocaran canvis en la disponibilitat dels recursos naturals, en les activitats tradicionals o industrials o en hàbits socials.

És urgent impulsar un canvi per adoptar mesures responsables en favor de la integritat del medi ambient i la viabilitat de l'economia cap a una economia més circular, més hiporcarbònica, basada en energies renovables i en la preservació dels recursos natural i la biodiversitat, per aconseguir la justícia ambiental i social de les generacions actuals i futures.

L'educació ambiental pretén impulsar la informació, la sensibilització, la conscienciació i la capacitació de la societat, per aconseguir la seva participació conscient i crítica en els processos de reflexió i en la presa de decisions relatives a la situació socioambiental. A través de l'educació ambiental podem adquirir més sensibilitat, consciència i comprensió bàsica del medi ambient, podem desenvolupar nous valors, actituds, compromisos i habilitats per protegir i millorar el medi ambient des de l'àmbit individual i col·lectiu i crear nous patrons de comportament des de la responsabilitat que ajudin l'individu i comunitat a cuidar el seu entorn. L'educació ambiental és també un pilar fonamental per aconseguir que les lleis i la normativa ambiental s'apliquin de manera correcta amb la finalitat de protegir el medi i promoure actituds que facilitin l'ús de manera racional dels recursos naturals.

Les polítiques de cada país no poden quedar al marge de les necessitats educatives en els temes mediambientals, tal com indica l'ODS (objectiu de desenvolupament sostenible) número 4 de l'Agenda 2030, que parla de «Garantir una educació inclusiva, equitativa i de qualitat i promoure oportunitats d'aprenentatge durant tota la vida per a tots» i inclou una sèrie de metes, entre les quals es troba la 4.7.: «Fins a 2030, garantir que tots els alumnes adquireixin els coneixements teòrics i pràctics necessaris per promoure el desenvolupament sostenible, entre altres coses, mitjançant l'educació per al desenvolupament sostenible i l'adopció d'estils de vida sostenibles, els drets humans, la igualtat de gènere, la promoció d'una cultura de pau i no-violència, la ciutadania mundial i la valoració de la diversitat cultural i de la contribució de la cultura al desenvolupament sostenible». Aquesta necessitat d'alfabetització per al desenvolupament sostenible a través de l'educació ambiental passa pels plans educatius de les escoles i també pels plans formatius de les empreses, amb l'objectiu de fer possible un canvi positiu i sostenible de la societat. Per tant, l'educació ambiental ha de ser un procés viu, continu i permanent al llarg de la vida de les persones i en concordança i evolució amb les noves condicions climàtiques i laborals que ens esperen.

Des del punt de vista sindical, l'educació ambiental és una eina per frenar la crisi ambiental, per augmentar la consciència ecològica a les empreses i a la societat i per aconseguir la transició ecològica justa i participativa. L'educació ambiental dins i fora de les empreses ha de ser un procés continu i permanent adaptat a les necessitats laborals i socials, que faciliti un canvi positiu i sostenible en la nostra manera de viure, de treballar, de produir i de consumir.

Des de la **UGT de Catalunya** som conscients que aquest moment de canvi que ens obre la porta per conscienciar, sensibilitzar i lluitar per la conservació de la naturalesa i els serveis ambientals, ha de permetre generar nous llocs de treball o noves maneres de produir més respectuoses amb el medi ambient i amb les persones. Una veritable oportunitat de millorar les condicions laborals, de formar i capacitar les persones treballadores per a una transició ecològica justa que no deixi ningú enrere.

Amb aquest esperit, des de la **UGT de Catalunya** entre altres accions formatives, participem en el projecte **Life eCOadapt50**, treballant per implementar estratègies locals d'adaptació al canvi climàtic des de la nostra visió i experiència sindical i en el món de les relacions laborals, a través d'accions i de plans de formació vinculats al **Life eCOadapt50**.

El projecte **Life eCOadapt50** és un projecte participatiu que es realitzarà al llarg de vuit anys, amb visió de treball a llarg termini, i que disposa de pressupost per la realització d'accions i proves pilot en matèria d'adaptació al canvi climàtic en l'àmbit local per augmentar la resiliència al canvi climàtic en el sector agroromader, forestal, pesquer i turístic promovent accions en àrees rurals de 19 territoris de Catalunya amb àrees geogràfiques de diferents característiques orogràfiques, climàtiques i d'activitat econòmica.

Amb la part formativa del **Life eCOadapt50**, volem capacitar els agents clau per alinear la seva activitat als imperatius dels nostres temps i dotar-los de criteri per tal que puguin proposar i escollir les accions més adequades per adaptar-se al canvi climàtic.

A la **UGT Catalunya** sabem que el camí cap a la sostenibilitat i la transició ecològica és un repte i una oportunitat d'aprenentatge a través de l'educació ambiental en l'àmbit laboral. Els treballadors i les treballadores han d'estar al centre d'aquesta oportunitat de canvi, de la creació d'ocupació digna i de qualitat, i necessiten la garantia dels seus drets laborals i de les condicions de treball segures i saludables. Garantir els drets de les persones treballadores de participació i formació i capacitació per a l'adquisició de competències relacionades amb el desenvolupament sostenible i la prevenció de riscos laborals i mediambientals, són imprescindibles per estar preparats per a la transició ecològica i les conseqüències laborals que comporti l'adaptació al canvi climàtic de la nostra economia.

En el **Dia Mundial de l'Educació Ambiental**, la **UGT de Catalunya** fa una crida a l'acció i exigim:

*Valorar l'educació ambiental com a mecanisme per aconseguir la necessària transformació social, cultural i econòmica per combatre l'emergència climàtica i ambiental.

*Establir d'educació ambiental com a motor de transformació ecològica i social per assolir un nou model econòmic i social basat en l'economia circular, hipocarbònica, amb energies renovables i un ús dels recursos naturals més racional i equilibrat amb el medi ambient.

*La integració de l'educació ambiental en el sistema educatiu i formatiu perquè sigui present a escoles i a les empreses i abasti l'ensenyament, l'aprenentatge, la formació professional i el compromís mediambiental en totes les etapes de la vida formativa de les persones.

*Que l'educació ambiental formi part de la transició ecològica per oferir la formació i capacitació de les persones treballadores per tal que puguin ocupar els nous nínxols d'ocupació i les noves activitats econòmiques on es necessitaran qualificacions i coneixements diferents dels actuals.

És necessari que tots i totes siguem conscients de l'emergència ambiental en què ens trobem i que la interconnexió entre el nostre planeta i la humanitat és més fràgil que mai.

L'educació ambiental des de les escoles i des de les empreses, ha de ser un full de ruta per millorar aquesta relació i impulsar-la a través del coneixement, la conscienciació i l'acció.